

SVĚT STUDUJE ŠPANĚLŠTINU

ČESKÁ REPUBLIKA

2018

Výuka španělštiny jako cizího jazyka

Základní vzdělávání

V současné době jsou nejvíce studovanými cizími jazyky angličtina, němčina, ruština, španělština a francouzština v uvedeném pořadí. Španělština tedy zaujímá čtvrté místo s nižším procentním podílem na celkovém počtu zapsaných studentů, i když zájem konstantně roste. Skutečnost, že výuka španělštiny není více rozšířená, je mimo jiné způsobena nedostatkem kvalifikovaných učitelů španělštiny.

Vyhlašování vítězů ústředního kola jazykové zkoušky ze španělštiny v Institutu Cervantes v Praze

Střední vzdělávání

Na středních školách je prvním jazykem většinou angličtina, následovaná němčinou a ruštinou. Španělský jazyk se začíná prosazovat a zaujímá čtvrté místo před francouzštinou. Zdá se, že se němčina a zejména francouzština nacházejí ve fázi recese, což vede ke zvýšení zájmu o studium španělštiny.

Vysokoškolské vzdělání

Na vysokých školách je španělština velice žádaným jazykem. Vývoj počtu vysokoškolských studentů, kteří se učí španělštině, zaznamenal výrazný nárůst. Během akademického roku 2013-2014 počet studentů španělštiny na osmnácti vysokých školách, ve kterých se tento jazyk vyučuje, činil 8 317, od té doby se data neshromažďují.

Následující tabulka uvádí přehled situace španělštiny v České republice z hlediska počtu škol, studentů a učitelů.

Porovnáme-li počty učitelů španělštiny, vidíme, že na středních školách je jejich počet přiměřený, ale v základním školství velmi nízký.

Učitelé španělštiny na základních školách mají různorodé vzdělání, což všeobecně platí pro první stupeň základního vzdělávání. Na druhém stupni základního vzdělávání se vyžaduje doklad o specializaci v oboru cizí jazyk vydaný pedagogickou fakultou. Na středních školách mají profesori jazyků diplom absolventa příslušné filologie a pedagogické vzdělání, které jim umožňuje vyučovat a které si dodatečně doplnili na pedagogické fakultě.

Výuku španělštiny mimo regulovanou vzdělávací soustavu poskytuje Institut Cervantes v Praze, dále státní a soukromé jazykové školy a mnoho dalších, obtížně spočítatelných aktérů jako jsou například soukromí učitelé, kteří inzerují na webových stránkách, např. "Acentos de Praga" nebo "Expats.cz" či na nástěnkách fakult a kulturních institucí dalších cizích zemí.

Vyhlídky do budoucnosti

Navzdory klesajícímu počtu studentů zapojených do vzdělávacího systému v České republice, který odpovídá demografickému vývoji, zaznamenává počet studentů španělštiny v posledních letech neustálý nárůst, zatímco jiné jazyky jako francouzština nebo italština utrpěli prudký pokles. Tento trend je zvláště patrný na vysokých školách. Navíc existuje významný počet studentů, kteří studují španělštinu jako cizí jazyk mimo regulované vzdělávání, prostřednictvím státních a soukromých jazykových škol.

Česká republika: žáci a studenti španělštiny								
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Základní školy	2.316	2.652	2.698	3.884	5.083	5.268	5.842	6.491
Střední školy	24.638	24.709	23.752	22.778	22.468	22.291	22.180	22.896
Vyšší odborné školy	797	640	683	597	602	523	529	485
Vysoké školy	10.341	8.903	8.321	8.317	8.317*	8.317*	8.317*	8.317*
CELKEM	38.092	36.094	35.454	35.576	36.470*	36.399*	36.868*	38189*

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

* Ve školním roce 2014-2015 nejsou tyto údaje shromažďovány.

Česká republika: učitelé španělštiny								
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Základní školy	36	45	46	56	44	44*	44*	44*
Střední školy	318	323	314	315	277	277*	277*	277*
Vyšší odborné školy	9	9	10	7	6	6*	6*	6*
Vysoké školy	136	135	135	134	134*	134 *	134 *	134 *
CELKEM	499	512	505	512	461*	461*	461*	461*

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

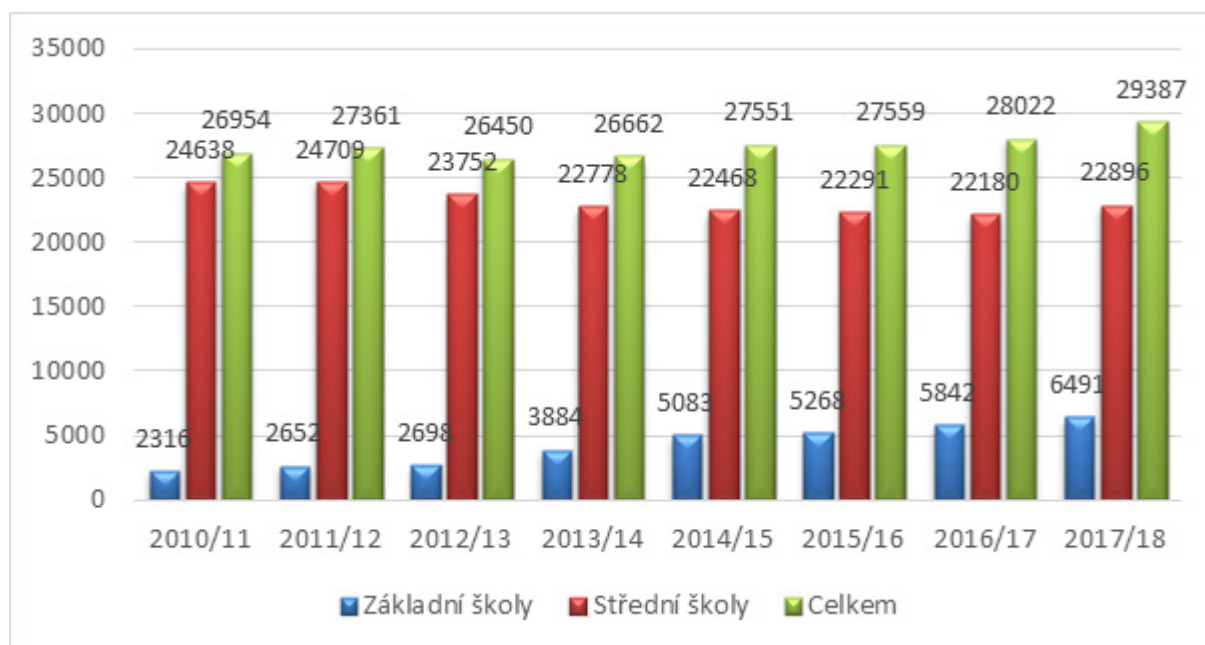
* Ve školním roce 2014-2015 nejsou tyto údaje shromažďovány.

Česká republika: školy s výukou španělštiny								
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Základní školy	71	72	71	97	106	115	125	137
Střední školy	244	251	240	247	248	251	250	252
Vyšší odborné školy	16	15	19	15	15	14	15	17
Vysoké školy	43	43	43	43	43*	43*	43*	43*
CELKEM	373	381	373	402	412*	423 *	433*	449*

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

* Ve školním roce 2014-2015 nejsou tyto údaje shromažďovány.

Žáci a studenti španělštiny v České republice

Přítomnost Ministerstva školství a odborného vzdělávání

Úvod

Existence českých veřejných škol s dvojjazyčnou španělskou sekcí podporuje úzkou spolupráci mezi Ministerstvem školství Španělska a českými vzdělávacími orgány.

Zastoupení

Ministerstvo školství a odborného vzdělávání má v České republice zastoupení v podobě Oddělení vzdělávání se sídlem na Velvyslanectví Španělska v Praze (www.educacionyfp.gob.es/republicacheca). Úkolem tohoto Oddělení je koordinovat všechny programy Ministerstva, které se v zemi uskutečňují.

Bilingvní sekce

Prováděcí plán spolupráce v oblasti školství a kultury mezi vládou České republiky a vládou Španělského království a Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstvem školství, kultury a sportu Španělska o zřízení a činnosti česko-španělských tříd na gymnáziích v ČR tvoří rámec, který upravuje podmínky dvojjazyčné výuky ve španělštině. V současné době existuje šest dvojjazyčných sekcí, rozmístěných po celé zemi. Otevření šesté česko-španělské sekce v září 2007 na gymnáziu Lud'ka Pika v Plzni znovu potvrdilo zájem o program bilingvních sekcí v České republice. A zároveň probíhají jednání ohledně aktualizace současného Ujednání.

Gymnázium Lud'ka Pika v Plzni

Těchto šest španělských dvojjazyčných sekcí na středních školách se nachází v Brně, Českých Budějovicích, Olomouci, Ostravě, Plzni a Praze.

Bilingvní sekce na veřejných gymnáziích v České republice nabízejí svým studentům bilingvní vzdělání ve španělštině a češtině. Studenti, kteří po ukončení šestiletého studijního programu úspěšně složí maturitní zkoušky a splní příslušné požadavky, získávají české maturitní vysvědčení a španělský diplom Título de Bachiller.

Španělské ministerstvo školství a odborného vzdělávání podporuje aktivity na dvojjazyčných sekcích nabídkou bezplatného učebního materiálu, organizuje vzdělávací kurzy a příležitostně pořádá mezinárodní festival studentského divadla ve španělštině.

Vzdělávání učitelů

Oddělení vzdělávání organizuje po celý rok vzdělávací kurzy, setkání, konference, pracovní skupiny a semináře za účelem zlepšení kvalifikace učitelů a zvýšení jejich motivace.

Oddělení vzdělávání a Institut Cervantes v Praze společně organizují v rámci fungující institucionální spolupráce mezi španělským Ministerstvem školství a odborného vzdělávání a Institutem Cervantes, vzdělávací kurzy pro učitele španělského jazyka. V akademickém roce 2017-2018 se uskutečnilo jedno velké setkání profesorů (Encuentro de profesores) a několik dalších vzdělávacích kurzů jako například “Curso Inicial de Profesores de ELE (módulo I y II)”, “Didáctica de la Gramática I y II” o “Cómo explotar textos orales y escritos con eficacia”, z nichž některé byly akreditovány MŠMT.

Centrum didaktického materiálu

V prostorách Oddělení vzdělávání mají učitelé a profesori španělštiny v České republice k dispozici multimediální knihovnu s bibliografickým fondem, multimediálními zdroji, referenčními pracemi, volným přístupem k internetu atd. Aby i učitelé škol nejvíce vzdálených od Prahy měli přístup k fondům Střediska didaktického materiálu, Oddělení vzdělávání může provádět výpůjčky na dálku zdarma.

Jiné programy

- Spolupráce s univerzitami, vysokými školami a Asociací učitelů španělštiny v České republice (AUŠ - APE).
- Publikace: časopis ENLACE vydávaný Odborem vzdělávání v Polsku a Odděleními vzdělávání na Slovensku, v České republice a Rusku; monografie a didaktický materiál zaměřený na předměty, které se vyučují ve španělštině na bilingvních sekcích.
- Účast na kampaních k šíření španělštiny.
- Informační činnost v oblasti vzdělávání, nostrifikací a uznávání studia ve Španělsku; kurzy a stipendia ve Španělsku; dálkové studium: CIDEAD.

23. mezinárodní festival studentského divadla ve španělštině

Hodnocení a analýza programů

Bilance vzdělávacích programů a aktivit organizovaných Ministerstvem školství a odborného vzdělávání Španělska prostřednictvím Oddělení vzdělávání při Velvyslanectvím Španělska v České republice je pozitivní: otevření šesté česko-španělské bilingvní sekce na gymnáziu Lud'ka Pika v Plzni v září 2007 znovu potvrdilo zájem o Program bilingvních sekcí v této zemi a rostoucí poptávka po vzdělávacích a kvalifikačních kurzech pro učitele španělštiny jako cizího jazyka poukázala na zájem o výuku španělského jazyka. Celkově lze potvrdit, že aktivity zaměřené na podporu šíření a zlepšování výuky španělštiny významně přispívají k nárůstu počtu studentů, kteří se učí španělský jazyk.

Jiné španělské instituce

Institut Cervantes v Praze nabízí jazykové kurzy a přípravné kurzy k získání diplomů „Španělština jako cizí jazyk“ (DELE) a uskutečňuje zkoušky za účelem jejich získání.

Závěr

Zájem a poptávka po španělském jazyce v České republice v posledních letech značně vzrostly. Španělština vystupuje do popředí jako cizí jazyk také v souvislosti s k rostoucím obchodním vztahům mezi Českou republikou a Španělskem a také zájmu, který vyvolává navazování kulturních a hospodářských vazeb se španělsky mluvící Latinskou Amerikou. Současně se, vstupem země do Evropské unie se zvýšila poptávka po odbornících, kteří hovoří španělsky. Stručně řečeno, španělský jazyk je jedním z nejdynamičtějších jazyků, jazykem s největší budoucností v České republice. I přes jeho význam, který nepochybně má v rámci mezinárodní komunikace, je nicméně stále pátým nejvíce studovaným jazykem (čtvrtým na některých vzdělávacích úrovních).

Navzdory zájmu, který vzbuzuje, existují faktory, které ztěžují krátkodobou a střednědobou nabídku studia španělštiny v neuniverzitním vzdělávacím systému. Nedostatek kvalifikovaných učitelů španělštiny

v základním vzdělání a progresivní stárnutí profesorů španělského jazyka na středních školách, vyvolávají potřebu připravit novou generaci učitelů s dobrým odborným vzděláním.

Aby bylo možné přispět k utváření této nové generace a tím působit proti faktorům, které znesnadňují rozšíření výuky španělštiny v této zemi, je nutné zvýšit v nadcházejících letech počet aktivních českých pedagogických pracovníků a pokusit se převést učitele z jiných cizích jazyků na španělštinu, což společně s povinným studiem druhého cizího jazyka na druhém stupni základních škol, umožní nejen značné zvýšení počtu žáků učících se španělštinu, ale také zlepši kvalitu jejich vzdělání.